

Ciklosporin

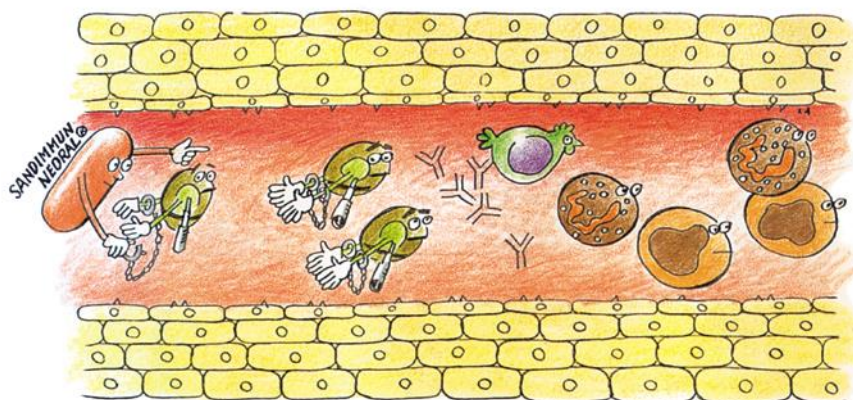
(Sandimmun®/ Sandimmun Neoral®)

Utarbeidet av Aslaug Sødal Myrseth, sykepleier, Rikshospitalet 2002.
Revidert, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet, 2015.

Hvordan virker ciklosporin

Når ”detektivene” i immunforsvaret oppdager fremmede celler sender de ut signaler slik at andre celler i immunforsvaret aktiveres. Ciklosporin hindrer T-lymfocytene i å sende ut signaler, og dermed lokkes ikke disse cellene til transplantatet.

For å oppnå immundempende effekt må det finnes tilstrekkelig mengde ciklosporin i blodet. For å komme fram til en dose som er spesielt tilpasset deg tas det jevnlig blodprøver for å måle konsentrasjon av ciklosporin.

Hvordan skal jeg ta ciklosporin?

Ciklosporin tas to ganger om dagen; morgen og kveld.

De finnes som

- kapsler (25, 50 og 100 mg)
- mikstur (100mg/ml)

Kapslene svelges hele med vann eller annen drikke.

Miksturen blandes ut i et halvt glass – ikke plastbeger, med appelsin- eller eplejuice, melk, saft eller lignende. Rør godt og drikk med en gang. Fyll glasset igjen med vann eller lignende, og drikk dette for å få i deg hele dosen. Samme blanding bør brukes hver gang for at opptaket i kroppen skal bli mest mulig likt. Pipetten du trekker opp

miksturen med skal ikke vaskes, men tørkes av med rent papir.

Du kan ta ciklosporin med eller uten mat, men det er viktig at du gjør det samme hver gang for at opptaket i kroppen skal bli mest mulig likt.

OBS!

Inntak av grapefruktjuice endrer omsetning av ciklosporin i kroppen og øker innholdet i blodet. Dette kan føre til alvorlige bivirkninger, blant annet nedsatt nyrefunksjon. Du bør derfor unngå grapefruktjuice.

Urtepreparater som inneholder johannesurt må du heller ikke bruke, fordi det reduserer innholdet av ciklosporin med risiko for avstøtning.

Måling av ciklosporinkonsentrasjon i blod; C₂ eller C₀

Det er to metoder som kan brukes for å måle hvor mye ciklosporin det er i blodet ditt. Prøven kan tas enten før du tar medisinen (C₀) eller to timer etter (C₂).

C₂

C₂ er betegnelsen for konsentrasjonen av ciklosporin målt to timer etter du har tatt dosen/medisinen.

Fordi det er viktig at blodprøven blir tatt akkurat to timer etter forrige dose vil laboratoriet gi deg et fast tidspunkt for blodprøvetaking. Tidspunktet for når medisinen og blodprøven skal tas må overholdes.

C₀

C₀ er konsentrasjon av ciklosporin ca. 12 timer etter du har tatt forrige dose.

Du tar da din neste dose etter at blodprøven er tatt.

Du får beskjed om hvilken metode som skal brukes.

Det er viktig å finne en balanse hvor dosene gir beskyttelse mot avstøtning, samtidig som du ikke får unødige bivirkninger.

Mulige bivirkninger av Ciklosporin	Tiltak
Ciklosporin kan ha en uheldig virkning på nyrefunksjonen.	<ul style="list-style-type: none">• Hyppige kontroller av nyre-funksjon og konsentrasjon av ciklosporin i blodet.• Evt. reduksjon av dosen hvis konsentrasjonen i blodet er for høy.• Det er anbefalt at du drikker godt, 2 liter per dag.
Blodtrykket kan bli høyt.	<ul style="list-style-type: none">• Hyppig kontroll av blodtrykket.• Blodtrykksenkende medisiner.
Ciklosporin kan påvirke leverfunksjonen.	<ul style="list-style-type: none">• Hyppige kontroller av leverfunksjonen og konsentrasjon av ciklosporin i blodet.• Evt. reduksjon av dosen hvis

	konsentrasjonen er for høy.
Økt hårvekst i ansiktet og øvre del av kroppen kan forekomme, og håret kan bli mørkere. Dette er mest fremtredende i den første tiden etter transplantasjonen og vil avta når dosen reduseres.	<ul style="list-style-type: none">• Anbefaling fra Rikshospitalets hudavdeling angående fjerning av uønsket hårvekst er:<ul style="list-style-type: none">▪ Barbering, dette vil ikke gi stivere hår enn ved fjerning med hårfjerningskrem.▪ Hårfjerningskrem, husk egen krem for ansiktet.▪ Elektrolyse eller lignende.
Ciklosporin kan gi økt vekst av tannkjøttet, men med de lave dosene som brukes nå er dette ganske sjeldent.	<ul style="list-style-type: none">• Ha god munnhygiene og gå til tannlege minst to ganger i året.
Særlig den første tiden kan du oppleve at du skjelver på hendene. Du kan merke det spesielt når du skal skrive, lese aviser eller drikker	<ul style="list-style-type: none">• Dette avtar når dosene blir lavere.

Det er viktig å huske at virkningen av medisinene er at du får beholde det nye organet. Alle medisiner har bivirkninger. Ingen kan si om du kommer til å oppleve bivirkninger, hvilke du evt. får og i hvilken grad du kan få dem, fordi det varierer veldig fra person til person. Bivirkninger avtar i takt med at dosen reduseres.

Hvordan oppbevarer jeg ciklosporin?

Kapslene skal oppbevares ved romtemperatur; ikke over 25 °C. Kapslene skal oppbevares i blisterpakningen (lomme av aluminium) til du skal ta dem, fordi de er følsomme for luft og lys. Ved opphold i varmere strøk kan kapslene oppbevares ved høyere temperatur, men holdbarheten blir da redusert.

Miksturen oppbevares i romtemperatur (ved 15-30 °C). Den må ikke oppbevares i kjøleskap. Flasken er holdbar i 2 måneder etter at den er åpnet. Ved oppbevaring under 20 °C vil det kunne dannes geléaktige formasjoner, og små flak eller et tynt bunnfall vil kunne sees. Dette blir borte igjen ved temperaturer opptil 30 °C. Selv om små flak eller et tynt bunnfall fortsatt kan bli observert, påvirker ikke dette preparatets effekt, sikkerhet eller doseringsnøyaktighet.